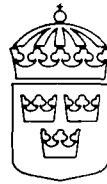

Kulturutskottets betänkande

1988/89:KrU18

Anslag till bibliotek, bildkonst, konsthantverk m.m.
samt arkiv

1988/89
KrU18

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels de förslag i proposition 1988/89:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet F. Kulturverksamhet m.m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

- Bibliotek (anslaget F 18),
- Bildkonst, konsthantverk m.m. (anslagen F 19–F 22),
- Arkiv (anslagen F 23–F 26),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens budgetförslag.

Med anledning av motionsyrkanden gör utskottet ett uttalande av betydelse för utvecklingen av stödet till konstinköp till folkparker och samlingslokaler. I övrigt avstyrker utskottet motionerna. Vid behandlingen av motioner som rör arkivfrågor hänvisar utskottet därvid i flera fall till att regeringen avser att under året lägga fram en proposition på området.

Till betänkandet har fogats fem reservationer.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har

dels under punkt F 18 (s. 369–370) föreslagit riksdagen att till Bidrag till regional biblioteksverksamhet för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 25 476 000 kr.,

dels under punkt F 19 (s. 371–372) föreslagit riksdagen att till Statens konstråd för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 4 016 000 kr.,

dels under punkt F 20 (s. 372–374) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen anförts om beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1989/90,
2. till Förvärv av konst för statens byggnader m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 26 520 000 kr.,

dels under punkt F 21 (s. 374–375) föreslagit riksdagen att till Utställningar av nutida svensk konst i utlandet för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 1 303 000 kr.,

dels under punkt F 22 (s. 375) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Akademien för de fria konsterna för budgetåret 1989/90 anvisa ett anslag på 1 404 000 kr.,

dels under punkt F 23 (s. 376–379) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen föreslagits om regeringens rätt att bestämma om riksarkivets organisation,

2. till Riksarkivet och landsarkiven för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 96 857 000 kr.,

dels under punkt F 24 (s. 379–381) föreslagit riksdagen att till Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 18 950 000 kr.,

dels under punkt F 25 (s. 381–383) föreslagit riksdagen att till Svenskt biografiskt lexikon för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 2 895 000 kr.,

dels under punkt F 26 (s. 383–384) föreslagit riksdagen att till Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 5 658 000 kr.

Motioner

1988/89:Kr216 av Lena Öhrsvik m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av ett landsarkiv till Kalmar.

1988/89:Kr217 av Martin Olsson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av åtgärder för en positiv utveckling av verksamheten vid Svensk arkivinformatio- n i Ramsele (SVAR).

1988/89:Kr218 av Sven Lundberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av investeringar för fortsatt utveckling av Svensk arkivinformatio n i Ramsele.

1988/89:Kr226 av Lars Ahlström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg.

1988/89:Kr227 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett lands-/länsarkiv placeras i Kalmar.

1988/89:Kr254 av Jan Hyttring (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet även i fortsättningen skall få anslag via en särskild anslagspost,

2. att riksdagen anslår 400 000 kr. till Emigrantregistret i Karlstad för budgetåret 1989/90.

1988/89:Kr265 av Ingegerd Elm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablering av ett nytt landsarkiv i Jönköping.

1988/89:Kr266 av Hans Dau (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande och lokalisering av nytt landsarkiv i Umeå.

1988/89:Kr280 av Åke Wictorsson m.fl. (s,c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av stöd till KONST ÅT ALLA-verksamhet i samlingslokalorganisationernas regi,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av översyn av statens stöd och stimulansåtgärder på konstens område.

1988/89:Kr288 av Charlotte Branting m.fl. (fp,m,c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av ett landsarkiv till Växjö.

1988/89:Kr289 av Lars Hedfors m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett nytt landsarkiv i södra Sverige lokaliseras till Växjö.

1988/89:Kr290 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett nytt landsarkiv bör placeras i Jönköping.

1988/89:Kr291 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att vid landsarkiven inrätta tjänster som arkivlektorer för att öka arkivens service till den forskande allmänheten.

1988/89:Kr292 av Daniel Tarschys (fp) vari yrkas att riksdagen, med bifall till regeringens förslag i fråga om de enskilda arkiven, som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samfinansieringen av Sverigefinländarnas arkiv.

1988/89:Kr293 av Stig Gustafsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att s.k. friexemplar från Svensk arkivinformations samlade produktion av mikrofilmat material kommer rikets universitet till del.

1988/89:Kr314 av Ingrid Sundberg m.fl. (m) vari yrkas

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning av bidrag under anslaget F 20. Förvärv av konst för statens byggnader m.m.

1988/89:Kr331 av Sture Ericson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Finska invandrarnas arkiv.

1988/89:Kr332 av Bo Holmberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en permanentning av Svenskt lokalhistoriskt institut (SLIT) i Härnösand.

1988/89:KrU18

1988/89:Kr333 av Ulf Melin och Anders Björck (båda m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett landsarkiv inrättas i Jönköping.

Utskottet

Bidrag till regional biblioteksverksamhet (F 18) och Statens konstråd (F 19)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Förvärv av konst för statens byggnader m.m. (F 20)

Från anslaget bekostas sådana förvärv av konst till statens byggnader och andra lokaler för statliga myndigheter som beslutas av statens konstråd. För ändamålet beräknas 23 410 000 kr. Vidare beräknas 3 110 000 kr. för konstinköp till folkparker och samlingslokaler. Den av regeringen föreslagna medelsberäkningen är oförändrad i förhållande till innevarande budgetår.

Enligt motion Kr314 (m) bör riksdagen inte beräkna medel för konstinköp för samlingslokaler och folkparker. Motionärerna menar att det av regeringen föreslagna anslaget i sin helhet bör användas för förvärv av konst till statens byggnader (yrkande 21).

Motionärerna bakom motion Kr280 (s,c) redovisar en helt annan syn på frågan om medelsanvisning till allmänna samlingslokaler. I motionen understryks särskilt värdet av de tre samlingslokalorganisationernas – Folketshusföreningarnas riksorganisation, Bygdegårdarnas riksförbund och Riksföreningen Våra gårdar – regionala inköpsutställningar, KONST ÅT ALLA, till vilka landets yrkesverksamma konstnärer inbjuds. Vid dessa utställningar gör organisationerna sina huvudsakliga inköp av konst, och utställningarna är, menar motionärerna, en för landets konstnärer mycket viktig regional kulturverksamhet. Enligt motionärerna har emellertid en negativ bidragsutveckling lett till att antalet utställningar nu är endast hälften så många som år 1980. Detta är till nackdel för såväl de yrkesutövande konstnärerna som besökare och publik. Motionärerna menar att den konstnärliga utsmyckningen i folkparkerna har inneburit både nya upplevelsevärden och spännande arbetsmöjligheter för ett stort antal konstnärer. Med hänvisning till det anförda vill motionärerna dels att detta arbete skall kunna fortsätta och förstärkas, dels att statens stöd och stimulansåtgärder på konstens område bör ses över med den inriktningen, att det skall utformas som ett stöd för hela landet.

Utskottet har ett flertal gånger framhållit att bidragen till samlingslokaler och folkparker är viktiga för att stärka det lokala konstlivet (se senast KrU 1986/87:14 s. 20). Utskottet vidhåller sin uppfattning i detta avseende. Konst i allmänna samlingslokaler och folkparker likaväl som annan konst i

offentliga miljöer ses av många människor, något som bidrar till en ökad konstförståelse. Det anförda innebär att utskottet avstyrker bifall till motion Kr314 yrkande 21.

Med anledning av vad som anförs i motion Kr280 vill utskottet uttala sin anslutning till den positiva syn på KONST ÅT ALLA-verksamheten som motionärerna ger uttryck för. Utskottet vill vidare hänvisa till vad utskottet anfört i det föregående och till det pågående översynsarbetet på kulturområdet (se 1988/89:KrU15) vilket bl.a. syftar till att förbättra konstnärernas villkor och att stärka kulturlivet i hela landet. Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att regeringen i samband med beredningen av förslag i sådant syfte uppmärksammar den betydelse som bidragen till samlingslokaler och folkparker har för konstnärerna och för den regionala kulturverksamheten. Det anförda bör utskottet med anledning av motion Kr280 som sin mening ge regeringen till känna.

Utställningar av nutida svensk konst i utlandet (F 21) och Bidrag till Akademien för de fria konsterna (F 22)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Riksarkivet och landsarkiven (F 23)

Utredningen om vissa arkivfrågor har under år 1988 redovisat sitt uppdrag i betänkandet (SOU 1988:11) Öppenhet och minne. Enligt vad utskottet inhämtat avser regeringen att under året lägga fram en proposition i ämnet.

Riksarkivet har i en särskild skrivelse till regeringen redovisat ett förslag till ny organisation för myndigheten, avsedd att träda i kraft den 1 juli 1989.

I enlighet med vad riksdagen beslutat med anledning av regeringens proposition om ledning av den statliga förvaltningen (prop. 1986/87:99, KU 29, rskr. 226) bör när det gäller myndigheternas inre organisation principen vara att regeringen fattar beslut om myndigheternas organisatoriska grundstruktur. I sammanhanget uttalades att denna princip skulle få genomslag i de enskilda fallen i takt med att myndigheterna inordnas i ett nytt system med flerårsbudgetering eller då regeringen i övrigt finner det lämpligt.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att det inte behövs något ytterligare bemyndigande för regeringen att bestämma om riksarkivets organisation. Vad i propositionen anförts i frågan bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Inom riksarkivet finns en nämnd för enskilda arkiv som fördelar bidrag till folkrörelsearkiv m.m. I övrigt sker den statliga bidragsgivningen till enskilda arkiv för närvarande på så sätt att bidrag ges till åtta olika enskilda arkiv direkt över anslaget Bidrag till vissa arkiv. De arkiv som erhåller bidrag på detta sätt är Emigrantregistret i Karlstad, Stiftelsen Emigrantinstitutet, Genealogiska föreningen, Föreningen Värmlandsarkiv, Folkrörelsernas arkivförbund, Ruotsinsuomalaisten Arkisto (Arkivet för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige), Tjänstemannarörelsens Arkiv och Museum samt Stiftelsen Arbetarrörelsens arkiv.

I budgetpropositionen föreslår regeringen en förändring av anslagsstrukturen för bidrag till enskilda arkiv. I överensstämmelse med vad arkivutred-

ningen förordat föreslås nämligen att det i fortsättningen – med visst undantag – skall ankomma på riksarkivets nämnd för enskilda arkiv att fatta beslut även om de bidrag som för närvarande ges över anslaget Bidrag till vissa arkiv. Med hänvisning till att nämnden bör ha vissa utökade möjligheter till bidragsgivning har regeringen beräknat ett belopp som – utöver viss priskompensation – med 100 000 kr. överstiger det som utgår för innevarande budgetår. Ett undantag från den nu redovisade bidragsordningen föreslås för Stiftelsen Arbetarrörelsens arkiv. Med hänvisning till att detta arkiv genom en långvarig verksamhet fått en särställning inom det enskilda arkivväsendet föreslås att medel till arkivet även i fortsättningen skall beräknas under en särskild anslagspost.

Motionären bakom motion Kr254 (c) motsätter sig regeringens förslag såvitt avser Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet och vill att dessa arkiv även i fortsättningen skall få anslag via en särskild anslagspost (yrkande 1). Motionären framhåller att arkiven genom långvarig verksamhet har en unik ställning som de enda arkiven av stor omfattning när det gäller emigration. I motionen yrkas också att riksdagen till Emigrantregistret i Karlstad för nästa budgetår anvisar ett anslag av 400 000 kr. (yrkande 2). För innevarande budgetår utgår bidrag till arkivet med 145 000 kr.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i propositionen, nämligen att prövningen av behovet av bidrag till de angivna arkiven bör överlätas åt riksarkivet och den nämnd för enskilda arkiv som finns inom myndigheten. Den enskilda sektorns arkivintressenter finns representerade inom nämnden. Utskottet avstyrker följaktligen yrkande 1 i motionen.

Vad beträffar det i samma motion framställda yrkandet om ökat bidrag till Emigrantregistret i Karlstad konstaterar utskottet att regeringens förslag till medelsberäkning ger ett visst utrymme för en ökad bidragsgivning. Utskottet är inte berett att förordna ytterligare ökning av den anslagspost från vilken bidrag utgår till arkivet. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen i här aktuell del.

Bidrag till arkivet för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige utgår för innevarande budgetår med 149 000 kr. I två motioner, Kr292 (fp) och Kr331 (s), tas upp frågor om det fortsatta stödet till arkivet. Motionärerna erinrar om att verksamheten vid arkivet samfinansieras av medel från såväl den svenska som den finska statsbudgeten och att det svenska bidraget understiger det finska. I motion Kr292 föreslås att regeringen skall pröva förutsättningarna för att höja det svenska statsbidraget så att det kommer i nivå med det finska. Motionärerna bakom motion Kr331 vill att arkivet även i fortsättningen skall få anslag via en särskild anslagspost. Vidare föreslår de att till arkivet för nästa budgetår skall anvisas ett anslag av 278 000 kr.

Enligt utskottets uppfattning bör avvägningen mellan behovet av insatser för olika enskilda arkivändamål i den utsträckning som regeringen föreslår överlätas åt riksarkivet och den nämnd för enskilda arkiv som finns inom myndigheten. Utskottet avstyrker därför motion Kr292 samt motion Kr331 såvitt avser anslagskonstruktionen m.m.

Den av regeringen föreslagna medelsberäkningen för bidrag till enskilda arkiv ger som ovan framhållits ett utrymme för en viss bidragsökning.

Utskottet är inte berett att förorda en medelsberäkning som går utöver förslaget i propositionen. Det anförda innebär att utskottet avstyrker motion Kr331 såvitt avser bidragets storlek. Utskottet vill i anslutning till det anförda framhålla angelägenheten av att de svenska och finska regeringarna har en sådan samsyn på frågorna om statsbidragen till arkivet att skillnader i bidragsgivningen inte leder till en negativ utveckling för det samlade bidraget till arkivet.

År 1984 permanentades Svensk arkivinformation i Ramsele (SVAR). Institutet utgör en särskild sektion inom riksarkivet. SVAR har till uppgift att göra arkivmaterial tillgängligt för forskning och undervisning, underlätta arkivens och bibliotekens service samt medverka till att säkerställa förstörelsehotat arkivmaterial av vitalt intresse.

För nästa budgetår har regeringen för verksamheten vid SVAR under anslaget beräknat 1 067 000 kr. Förslaget innebär i förhållande till innevarande budgetår en ökad medelstildelning med drygt 4 %.

I två motioner, nämligen motionerna Kr217 (c) och Kr218 (s), framhålls vikten av att SVAR tillförs medel såväl för investeringar som för driften, så att de utvecklingsmöjligheter som verksamheten rymmer verkligen utnyttjas. Vissa av de möjligheter till utveckling som motionärerna åsyftar anges närmare i motion Kr217. Utskottet hänvisar till framställningen i motionen.

När det gäller stöd till SVAR vill utskottet erinra om att riksdagen efter förslag av regeringen i proposition 1987/88:64 om särskilda regionalpolitiska insatser i delar av Bergslagen och norra Sveriges inland beslutat om en engångsanvisning till SVAR om 1 milj. kr. för att täcka delar av det investeringsbehov som riksarkivet pekat på i kulturrådets utredningsrapport Mikrofilmade arkivalier i folkbiblioteken. Vidare innebar riksdagens ställningstagande till budgetpropositionen förra året att SVAR – utöver de statliga resurser som kanaliseras via sysselsättningspolitiken – erhöll stöd till ytterligare tjänst till ledningsfunktionen.

I enlighet med vad utskottet i flera sammanhang tidigare har uttalat delar utskottet motionärernas uppfattning i fråga om angelägenheten av en fortsatt positiv utveckling av verksamheten vid SVAR. Det investeringsbehov som föreligger bör emellertid i första hand tillgodoses genom intäkter från SVAR:s försäljningsverksamhet. Enligt utskottets uppfattning får det i övrigt ankomma på riksarkivet att inom ramen för arkivväsendets samlade behov ta till vara verksamhetens utvecklingsmöjligheter. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna.

I en vid Umeå universitet i november 1987 upprättad promemoria Arkivinformation på moderna medier till forskningen och utbildningen vid rikets universitet finns förslag om att mikrokort från SVAR skall tillhandahållas vid kungliga biblioteket och universiteten. Förslaget har remissbehandlats och kommer, enligt vad utskottet inhämtat, att beredas inom utbildningsdepartementet inför 1990 års forskningspolitiska proposition och därvid bedömas i relation till andra behov inom universitetsforskningen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Kr293 (s), vari framställs yrkande om ett uttalande om behovet av att s.k. friexemplar av SVAR:s samlade produktion av mikrofilmat material kommer rikets universitet till del.

Arkivutredningen har i sitt betänkande framlagt ett principförslag till en utbyggnad av landsarkivorganisationen. Enligt utskottets uppfattning bör den pågående beredningen av ärendet inte föregripas. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr216 (s), Kr227 (c), Kr288 (fp,m.c), Kr289 (s), Kr265 (s), Kr290 (fp), Kr333 (m) och Kr266 (m), vari framställs förslag om lokalisering av landsarkiv till skilda orter.

Frågor om åtgärder för att öka arkivens tillgänglighet intar en framträdande plats i arkivutredningens betänkande. Det är därför naturligt att frågor härom prövas med utgångspunkt i de förslag som för närvarande bereds inom utbildningsdepartementet. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Kr291 (c), vari begärs ett uttalande om nödvändigheten av att vid landsarkiven inrätta tjänster som arkivlektorer för att öka arkivens service till den forskande allmänheten.

I motion Kr332 (s) tas upp frågan om permanentning av en i motionen angiven försöksverksamhet vid Svenska lokalhistoriska institutet i Härnösand (SLIT), som enligt motionen är en integrerad del av Arkivhuset i Härnösand. Enligt vad som närmare utvecklas i motionen har institutet till uppgift speciellt att initiera, utveckla och bedriva lokalhistorisk forskning, utbildning och information. Behov finns av en förstärkt basresurs avseende lön till bl. a. föreståndare samt – t.ex. i samarbete med riksarkivet (SVAR) – lön till en personlig professur tillika specialist på kyrkoboksforskning. Dessutom krävs enligt motionen medel till driftskostnaden.

I likhet med vad utskottet vid ett flertal tillfällen tidigare uttalat vill utskottet beträffande frågan om inrättandet av SLIT framhålla att – som statsministern anförde i proposition 1986/87:80 om forskning (s. 27) – endast i undantagsfall särskilda forskningsinstitutioner byggts ut vid sidan av högskoleorganisationen. Med hänvisning härtill – och då det enligt utskottets uppfattning i första hand bör ankomma på de statliga myndigheter som är intressenter i SLIT, högskolan i Sundsvall m.fl., att pröva om myndigheternas resurser skall omprioriteras till SLIT:s verksamhet – avstyrker utskottet motionen.

Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv (F 24)

I myndigheten dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv (DOVA) ingår dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala, ortnamnsarkivet i Uppsala, dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund, dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg, dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå, svenskt visarkiv, arkivet för ordbok över Sveriges medeltida personnamn samt arkivet för ordbok över Sveriges dialekter. Myndigheten har till uppgift att samla in, bevara och publicera material om svenska, samiska och finska dialekter och folkminnen samt ortnamn och personnamn i riket, avge yttranden i ärenden om fastställande av ortnamn m.m. samt samla in och sammanställa material om svensk vis- och folkmusik och den svenska jazzens historia.

För innevarande budgetår utgår ett anslag till verksamheten med 17 602 000 kr. Regeringen föreslår för nästa budgetår en ökning av anslaget

med 1 348 000 kr. till 18 950 000 kr. Kulturministern anför därvid bl.a. att han beräknat en förstärkning av anslaget till DOVA med 275 000 kr. som det får ankomma på DOVA:s styrelse att disponera för åtgärder inom myndigheten.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning.

I motion Kr226 (m) lämnas en redogörelse för den mångåriga verksamheten vid dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg (DAG). Medverkan från ideellt arbetande ytterst kompetenta krafter är enligt motionären förklaringen till att det vid DAG har kunnat bedrivas en omfattande resultatrik verksamhet. Motionären påtalar emellertid att förhållandena vid DAG nu är sådana att verksamheten måste tillföras ökade resurser så att man inte skall tvingas inskränka sin forsknings- och utgivningsverksamhet. Vad DAG främst behöver för att på avsett sätt kunna fullfölja sina uppgifter är en utökning från halvtid till heltid av vissa tjänster vid arkivet. Motionären påpekar också att DAG i flera år fått vidkännas betydande störningar i sin verksamhet till följd av ombyggnad och reparationsarbeten. För att få möjligheter att avhjälpa de olägenheter som uppkommer till följd av störningarna vill motionären att DAG skall få ta i anspråk 476 600 kr. vilket motsvarar vad som krediterats i hyra under ombyggnadstiden.

Utskottet konstaterar att regeringens förslag till medelsanvisning innebär en viss förstärkning av anslaget. Det bör ankomma på DOVA:s styrelse att göra den närmare fördelningen av resurserna inom myndigheten. Enligt vad utskottet inhämtat bereds för närvarande inom utbildningsdepartementet frågan om rätt för DAG att tillgodogöra sig belopp som motsvarar den krediterade hyran. Utskottet utgår från att regeringen vid sin prövning av ärendet beaktar de förseningar och andra olägenheter som uppkommit för DAG med anledning av lokalproblemen.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Svenskt biografiskt lexikon (F 25) och Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m.m. (F 26)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till regional biblioteksverksamhet*

att riksdagen till *Bidrag till regional biblioteksverksamhet* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 25 476 000 kr.,

2. beträffande *medelsanvisningen till Statens konstråd*

att riksdagen till *Statens konstråd* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 4 016 000 kr.,

3. beträffande *beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1989/90*

att riksdagen godkänner vad i proposition 1988/89:100 anförts om beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1989/90.

4. beträffande *medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m.m.*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motion 1988/89:Kr314 yrkande 21 till *Förvärv av konst för statens byggnader m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 26 520 000 kr.,

5. beträffande *uttalande om stimulansåtgärder på konstens område m.m.*

att riksdagen med anledning av motion Kr280 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

6. beträffande *medelsanvisningen till Utställningar av nutida svensk konst i utlandet*

att riksdagen till *Utställningar av nutida svensk konst i utlandet* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 1 303 000 kr.,

7. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till Akademien för de fria konsterna*

att riksdagen till *Bidrag till Akademien för de fria konsterna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 1 404 000 kr.,

8. beträffande *bemyndigande rörande riksarkivets organisation*

att riksdagen beslutar att avslå förslaget i proposition 1988/89:100,

9. beträffande *anslagskonstruktionen för bidragen till Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr254 yrkande 1,

10. beträffande *stöd till Emigrantregistret i Karlstad*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr254 yrkande 2 i motsvarande del,

11. beträffande *anslagskonstruktionen m.m. för bidraget till Arkivet för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr292 och 1988/89:Kr331 i motsvarande del,

12. beträffande *stöd till Arkivet för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr331 i motsvarande del,

13. beträffande *medelsanvisningen till Riksarkivet och landsarkiven*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Kr254 yrkande 2 och 1988/89:Kr331, båda motionerna i motsvarande del, till *Riksarkivet och landsarkiven* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 96 857 000 kr.,

14. beträffande *uttalande om utveckling av svensk arkivinformation i Ramsele*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Kr217 och 1988/89:Kr218.

15. beträffande *friexemplar av visst mikrofilmat material*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr293
16. beträffande *landsarkivorganisationen*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Kr216, 1988/89:Kr227,
1988/89:Kr265, 1988/89:Kr266, 1988/89:Kr288, 1988/89:Kr289,
1988/89:Kr290 och 1988/89:Kr333,
17. beträffande *inrättande av vissa tjänster*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr291,
18. beträffande *Svenskt lokalthistoriskt institut i Härnösand*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr332,
19. beträffande *medelsanvisningen till Dialekt- och ortnamnsarkiven*
att riksdagen till *Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv*
för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 18 950 000 kr.,
20. beträffande *ökade resurser till dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr226,
21. beträffande *medelsanvisningen till Svenskt biografiskt lexikon*
att riksdagen till *Svenskt biografiskt lexikon* för budgetåret 1989/90
anvisar ett förslagsanslag av 2 895 000 kr.,
22. beträffande *medelsanvisningen till Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m.m.*
att riksdagen till *Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 5 658 000 kr.

Stockholm den 4 april 1989

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp) och Ingegerd Sahlström (s).

1. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m.m. (mom 4)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 21" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bidrar många olika sammanslutningar till att stimulera kulturlivet genom inköp av konst. Det kan inte anses befogat att särbehandla vissa organisationer. I likhet vad som anförs i motion Kr314 anser utskottet följaktligen att bidraget till konstinköp till folkparker, Folkets hus, bygdegårdar och nykterhetsorganisationers samlingslokaler är principiellt olämpligt. Dessa bidragsmottagare bör i likhet med andra organisationer själva finansiera sina konstinköp. Någon minskning av anslaget bör dock inte ske. Utskottet tillstyrker därmed förslaget i motion Kr314 att anslaget i sin helhet skall användas för inköp av konst för statens byggnader (yrkande 21).

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m.m.*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall till motion 1988/89:Kr314 yrkande 21 till *Förvärv av konst för statens byggnader m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 26 520 000 kr.

2. Uttalande om stimulansåtgärder på konstens område m.m. (mom. 5)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Med anledning" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till den principiella inställning i fråga om statligt stöd för konstinköp till folkparker och samlingslokaler som utskottet gett uttryck för i det föregående (reservation 1) avstyrker utskottet även de förslag som framställs i motion Kr280.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *uttalande om stimulansåtgärder på konstens område m.m.*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr280.

3. Anslagskonstruktionen för bidragen till Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet (mom. 9)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "i motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet intar en sådan särställning bland de enskilda arkiven att det måste anses motiverat att de även i fortsättningen får bidrag via en särskild anslagspost. Det anförda bör riksdagen med bifall till yrkande 1 i motionen som sin mening ge regeringen till känna att beaktas inför nästa års budgetproposition.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *anslagskonstruktionen för bidragen till Emigrantregistret i Karlstad och Stiftelsen Emigrantinstitutet*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr254 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

4. Stöd till Emigrantregistret i Karlstad (mom. 10)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Vad beträffar" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

I motion Kr254 framhålls att det vid Emigrantregistret i Karlstad bedrivs en mycket intensiv och framgångsrik verksamhet som är av stor betydelse för forskningen såväl i Sverige som i USA. Motionärerna utvecklar också arkivets betydelse ur turistsynpunkt. De anför därvid att Emigrantregistret kommer att få ett ökat utrymme i de olika turistprogram som planeras i syfte på att få ännu fler amerikanska turister, däribland många svenskättlingar, att besöka Värmland. Behovet av ett ökat statligt stöd till arkivet utvecklas närmare i motionen. Särskilt framhålls att den ökade verksamheten hos Emigrantregistret har medfört att behovet av en heltidsanställd föreståndare nu är mycket stort. Utskottet hänvisar i övrigt till framställningen i motionen.

Utskottet delar den i motionen framförda uppfattningen att Emigrantregistret är av riksintresse och att staten bör ta ett större kostnadsansvar än för närvarande med hänsyn till verksamhetens stora betydelse. Förslaget i motionen om en uppräknig av bidraget till arkivet till 400 000 kr. för nästa budgetår tillstyrks därför.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *stöd till Emigrantregistret i Karlstad*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr254 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Medelsanvisningen till Riksarkivet och landsarkiven (mom. 13) 1988/89:KrU18

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *medelsanvisningen till Riksarkivet och landsarkiven*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall till motion 1988/89:Kr254 yrkande 2 och med avslag på motion Kr331, båda motionerna i motsvarande del, till *Riksarkivet och landsarkiven* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 97 106 200 kr.,

Sammanfattning	1
Propositionen	1
Motioner	2
Utskottet	4
Bidrag till regional biblioteksverksamhet (F 18)	4
Statens konstråd (F 19)	4
Förvärv av konst för statens byggnader m.m. (F 20)	4
Utställningar av nutida svensk konst i utlandet (F 21)	5
Bidrag till Akademien för de fria konsterna (F 22)	5
Riksarkivet och landsarkiven (F 23)	5
Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv (F 24)	8
Svenskt biografiskt lexikon (F 25)	9
Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m.m. (F 26)	9
Hemställan	9
Reservationer	12
1. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m.m. (m)	12
2. Uttalande om stimulansåtgärder på konstens område m.m. (m) ...	12
3. Anslagskonstruktionen för bidragen till Emigrantregistret i Karl- stad och Stiftelsen Emigrantinstitutet (c)	12
4. Stöd till Emigrantregistret i Karlstad (c)	13
5. Medelsanvisningen till Riksarkivet och landsarkiven (c)	14

